

Слід виділити дві групи чинників, які визначають зміни сучасної ролі в сфері ресторанних послуг на міжнародних ринках:

1. Чинники, які стимулюють активність зростання частки послуг в міжнародному товарорусі. Ці чинники ґрунтуються на таких базових причинах виникнення міжнародного обміну послугами, як потреба в спілкуванні, потреба міжнародного переміщення, потреба пізнання, недостатність потенціалу окремих країн для задоволення потреб споживачів у певних послугах, міжнародний рух капіталу тощо.

2. Чинники, які обумовлюють зміни в номенклатурі міжнародних послуг і характері їх надання. Сучасна номенклатура міжнародних послуг викликана процесами глобалізації світової економіки.

Таким чином, формування раціональної зовнішньоекономічної стратегії у сфері послуг повинно базуватись як на врахуванні сучасних глобальних стратегій розвитку, так і на системі довгострокових національних пріоритетів. При цьому необхідним є вивчення зовнішніх ринків і конкурентних позицій власних послуг, забезпечення гнучкості на міжнародному ринку, технологічної і якісної відповідності послуг світовим стандартам.

Л.Л. Носач, канд. екон. наук, асист. (ХДУХТ, Харків)

СЕК'ЮРИТИЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Сек'юритизація (securitization – від англ. securities – цінні папери) упродовж останніх трьох десятиліть здійснює величезний вплив на розвиток світового ринку капіталу, внаслідок чого урізноманітнюється спектр боргових фінансових інструментів, забезпечується вихід на фондові ринки нових учасників, у першу чергу корпорацій та інвесторів, що, як наслідок, сприяє суттєвому поглибленню та розширенню ринку капіталу.

Сек'юритизація активів являє собою інноваційну форму фінансування, засновану на списанні фінансових активів з балансу підприємства і їхньому рефінансуванні за допомогою випуску цінних паперів на міжнародному ринку й ринку капіталів. Сек'юритизація успішно конкурує з іншими способами рефінансування, у тому числі, з факторингом, позикою під заставу грошових вимог й іншими.

У різних країнах світу механізм сек'юритизації фінансових активів продуктивно функціонує. Розвиток ринку сек'юритизації в США почався в 1970-і роки із сек'юритизації іпотечних кредитів, пізніше поширився на споживчі, а з 1990-их років практично на всі види фінансових активів, що генерують майбутні грошові надходження. У Західній Європі розвиток ринку сек'юритизації почався наприкінці 1980-х – початку 1990-х років

Механізми сек'юритизації фінансових активів відрізняються комплексним характером. Світовий досвід показує, що поширення використання механізмів сек'юритизації відбувається в умовах сформованого ринку іпотечних і споживчих кредитів. Саме розвиток іпотечного та споживчого ринку кредитування в Україні спричинив потребу в сек'юритизації фінансових активів.

Виділяють такі передумови актуальності схеми сек'юритизації фінансових активів в Україні:

- розвиток програм кредитування населення;
- динамічний розвиток ринку іпотечних кредитів;
- унаслідок низької капіталізації й вимог за фондами обов'язкового резервування українським комерційним банкам не вигідно тримати великі портфелі споживчих кредитів у себе на балансі;
- відсутність можливості у деяких банків, що не відповідають нормативним вимогам Національного банку України до іпотечних банків, випускати іпотечні облігації тощо.

Використання механізмів сек'юритизації містить у собі ряд суттєвих переваг:

- сек'юритизація дозволяє залучати більш дешеві кредитні ресурси завдяки високому забезпеченню позики сек'юритизованими активами, при цьому первинний власник зберігає можливість використання доходу від сек'юритизованих активів;
- сек'юритизація є високозабезпеченою фінансовою технологією, яка дозволяє запобігти всім можливим відмовам щодо надання забезпечення третім особам під час залучення фінансування;
- зменшується навантаження на власний капітал;
- підвищується ліквідність активів;
- спрощується структура балансу за рахунок скорочення кількості боржників.

Незважаючи на ряд очевидних переваг використання механізмів сек'юритизації фінансових активів, ця схема в Україні застосовується недостатньо. Більшість дослідників проблем сек'юритизації вказують на недосконалість законодавства, яке має регулювати цей процес та захищати учасників ринку від можливих ризиків.

У цілому для застосування механізмів сек'юритизації необхідно як мінімум додержання таких умов:

- активи повинні передаватися у кількості, достатній для залучення фінансування, що спрямовується на виплату їхньої вартості;
- активи можуть відчужуватись на користь третьої особи без згоди боржника та використання обтяжливих формальностей;

- сек'юритизація має характеризуватися як реальна угода купівлі-продажу;
- схема оподаткування повинна дозволяти здійснювати передачу активів без додаткової сплати податків та зборів;
- не повинно існувати інших обмежень, які перешкоджають або значно обмежують та здорожують схему сек'юритизації.

У майбутньому очікується значне поширення процесу сек'юритизації в Україні, оскільки все більше інститутів фінансового ринку вбачають вигоди від сек'юритизації фінансових активів для своєї діяльності. Нажаль в Україні досить мало науковців займаються дослідженням цього актуального питання, воно ще є не досконало вивченим але дуже перспективним, особливо в умовах економіки нашої країни.

Л.Л. Носач, канд. екон. наук, асист. (ХДУХТ, Харків)

К.Ю. Величко, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

Т.Р. Соловйова, студ. (ХДУХТ, Харків)

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ

Однією з передумов успішного функціонування будь-якого виробництва є раціональне використання трудового потенціалу, який розглядають як один із найважливіших факторів, що сприяє успішній реалізації цілей підприємства. Тому у період виходу України з кризового стану висококваліфіковані, мотивовані, професійно-мобільні працівники стають основним та визначальним фактором як виробництва, так і соціально-економічного прогресу на усіх рівнях господарювання.

В Україні актуальність питання формування конкурентоспроможного трудового потенціалу пов'язане з гіпотетичними трансформаціями:

- соціально-політичних та економічних умов організації господарської діяльності (зміни у формах власності, ринкових умовах господарювання, послабленні цілеспрямованого втручання держави у сферу праці, інтернаціоналізації бізнесу);
- науково-технологічного рівня та особистого фактора виробництва (формуванням нових високотехнологічних галузей, автоматизацією технологічних процесів, інтеграцією науки з виробництвом тощо);
- поглядів на роль і призначення людини, гуманізації праці та суспільства (демографічні та структурні зрушення в зайнятості населення, зростання загальноосвітнього, кваліфікаційного та професійного рівня працівників, переорієнтацію системи їх цінностей та посилення мотиваційних орієнтацій на постійний саморозвиток, самозайнятість).

У період трансформацій та активного розвитку ринкових відносин, в Україні включаються механізми, що визначають забезпечення системного підходу до реалізації концепції соціального розвитку шляхом формування конкурентоспроможної робочої сили як передумови зростання її вартості, мотивації до високопродуктивної праці та зростання життєвого рівня.

Розв'язання проблеми забезпечення конкурентоспроможності трудового потенціалу є предметом державного організаційно-економічного механізму. Оцінка сучасного організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможного трудового потенціалу показує, що він не несе в собі майже ніяких ознак і важелів щодо забезпечення конкурентоспроможності і є продовженням з деякими незначними змінами монопольного механізму держави за радянських часів, коли не існувало ринків факторів виробництва, зокрема ринків капіталу і робочої сили, відсутня була міжгалузєва конкуренція капіталу та його переливання в інші галузі, існувала дешева робоча сила та її низька мобільність. Тобто ці фактори обмежували формування конкурентоспроможної робочої сили. В умовах прискореного розвитку ринків під тиском споживача формуються нові вимоги до робочої сили та її властивостей для утримання в якості конкурентоспроможного ресурсу на ринку. Це пояснюється тим, що ринкові відносини набирають силу управління будь-якою формою людської діяльності. Цим самим закладається нова концепція у відтворенні конкурентоспроможної робочої сили шляхом багаторівневої системи організації освіти, яка охоплює підготовку робітників і спеціалістів у професійно-технічних закладах, а також фахівців з вищою освітою і наукових кадрів.

Організаційна структура механізму забезпечення потреб економіки у конкурентоспроможних працівниках через ринок праці пропонується побудувати за наступними складовими:

- системи навчальних закладів різних рівнів акредитації, починаючи від початкових навчальних закладів до вищих;
- системи «навчальний заклад» і «роботодавець» (конфедерація роботодавців) шляхом використання механізму угод та замовлень;
- система перепідготовки вивільнюваних працівників;
- система підготовки конкурентоспроможних спеціалістів на міжнародні ринки праці;
- система забезпечення безперервного навчання та удосконалення протягом усього трудового життя.